

VILLA TAMMEKANN

Kun ensimmäistä kertaa vuosia sitten tallustelin illalla Maaülikoolin asuntolasta keskustaan, pysähdytti minut hohtavan valkea, tyylikäs rakennus. Tammekann? Granö? Alvar Aallon suunnittelema talo täällä? Vuotta myöhemmin sain stipendin viipyäkseni Villa Tammekannissa muutaman viikon ja minulle selvisi, että Tarton yliopiston professori August Tammekann lähestyi kirjeitse aikoinaan Aaltoa *"mitä kohteliaimmin"* ja pyysi arkkitehtia suunnittelemaan talon hänelle ja perheelleen. Tammekann ehdotti kirjeessään keskustelua asiasta *"telefonissa"* ja huomautti, että parhaiten Tartossa puhelin toimii iltaisin ja sunnuntaiaamuisin. Jos Aalto kuitenkin päättäisi soittaa illalla, hänen tulisi ilmoittaa asiasta etukäteen postikortilla.

Lueskelen August Tammekannin kirjettä Aallolle nyt Villa Tammekannin alakerran olohuoneessa, joka mykistää tyylikkyydellään. Sisätilojen (kuten rakennuksen ulkoisetkin) linjat ovat yksinkertaisia ja kauniita. Huonekalut ovat tyylikkäitä ja sisustus on hillittyä ja harmonista. Pöydille on jätetty arvokkaita kirjoja luettavaksi. Ikkunoita on

"Talon linjat ovat yksinkertaisen ylevät. Arkkitehdistä ei voi erehtyä."

jokaisessa huoneessa useita ja ne ovat isoja. Valoa tulvii iltaan asti sisään rakennuksen joka sopukkaan. Talossa vallitsee rauha ja hiljaisuus – täällä ihan vaistomaisesti sipsuttaa villasukissa ja sulkee ovia hiljaa. Olen valmis inspiroitumaan!

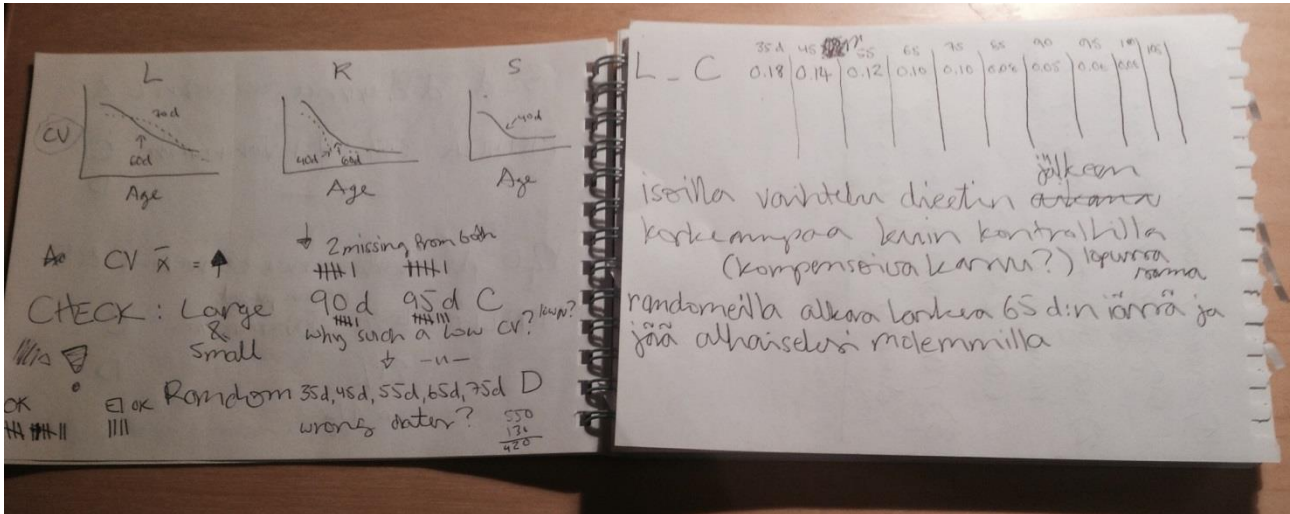
PS. J.G. Granö oli suomalainen akateemikko. Hän siirtyi Tarton sivistysyliopistoon vuonna 1919 ja alkoi opettaa maantiedettä viron kielellä. August Tammekann oli hänen nuori oppilaansa ja myöhemmin hänen seuraajansa. Granö teki tutkimusmatkoja ympäri maailmaa ja hänen valokuviaan noilta matkoilta on nähtävillä Villa Tammekannin seinillä. Kuvat ovat pysäyttäviä.

TARTO

Tarto on kaunis kaupunki: huolimatta keskustan nykyaikaisista palveluista, putiikeista ja ravitsemusliikkeistä, historian siipien havinalta ei voi välttyä. Neuvostoaikaiseen rakennustyyliin törmää sopivissa käännteissä ja siinä on jotain sangen nostalgista. Muutaman illan Villa Tammekannissa työskenneltyäni, päätin lähteä kaupungille. Kämpin kanssa suuntasimme jazz-klubille. Vietimme ainutlaatuisen illan hämärässä, mutta kodikkaassa, ravintolassa. Tuona iltana kuuntelimme kolmen eri paikallisen ja yhden saksalaisen jazz-yhtyeen musisointia. Ilahduttavaa oli, että yhtyeet koostuivat hyvin nuorista muusikoista. Omassa musiikillisesti melko suppeassa maailmassani olen kuvitellut, että jazz on yli keski-ikäen reilusti ylittäneiden harrastus. Nuoriso oli myös läsnä toisessa kulttuurikokemuksessani. Lumikuningatar –baletti veti teatterin täyteen väkeä, ainakin puolet yleisöstä oli alle kymmenvuotiaita tyttöjä. Huvittuneena ajattelin, että lapset olivat ehkä kuvitelleet tulevansa seuraamaan Walt Disneyn Lumikuningatar nimistä elokuvahittiä eivätkä suinkaan H. C. Andersenin klassikkotarinaa. Osittain tämä ehkä osoittautui paikkaansa pitäväksi, ainakin vieressäni istuvalle pikkutytölle toinen puoliaika oli silkkaa kärsimystä. Edes puoliajalla teatterin tyylikkäästä myyntipisteestä ostettu majoneesi-makaroni salaatti ei ollut tuonut helpotusta. Hymyilin tytön äidille myötätuntoisesti, kun hän viidettä kertaa torui lastaan, joka tylsistyneenä harjoitteli primadonnan ojennuksia ja taivutuksia permannon penkkirivien välissä.

Villa Tammekannista alarinteeseen joen suuntaan on Supilinna. Tämä kerrassaan viehättävä kaupunginosa on aikanaan nimetty keittokeskukseksi. Tästä kertoo ympäriinsä risteilevät kuoppaiset kujat, jotka on nimetty mm. Herneeksi, Kartuliksi, Marjaksi ja Meloniksi. Supilinna on oiva kohde puolenpäivän juoksulenkille, jonka havaitsin usein tarvitsevani piristyäkseni talon aamupäivän uneliaasta ilmapiiristä. Supilinnassa on iloisesti rakennettu uutta vanhan viereen. Mielestäni viehättävintä siellä olivat vanhat puutalot isoine pihoineen ja ulkosaunoineen. Talot eivät olleet mitään suomenruotsalaistyyliä pitsihuviloita eivätkä meidän vaatimattomampia rintamamiestaloja. Ne olivat taloja, joihin voisin kuvitella törmääväni syrjäisen hiekkatien varrella Venäjän Karjalassa. Ne olivat konstailemattomia, jykeviä hirsirakennuksia hämärine porstuoineen ja vinoine rappuineen. Pieniä ikkunalautoja koristivat kaktukset tai isoäidin aikaiset viherkasvit ja ikkunoissa oli usein vanhanaikaiset pitsiverhot. Erään talon kadunpuoleisella porstuanrapulla istui pieni mutta tuimannäköinen kissa. Se naukaisi kun hölkyttelin ohi enkä voinut vastustaa kiusausta silittää sen pörröistä turkkia. Myöhemmin putsatessani verisiä haavoja käsistäni mietin, että

kissassa oli ehkä jotain samaa kuin Supilinnassa: ulkopuolisena voin vain katsella ja ihailla sitä, mutten varmasti koskaan tule pääsemään sen suosioon. En silti unohda juoksulenkkejä aurinkoisessa kevätssä pilvettömän taivaan alla pienillä hiekkaisilla kujilla, kun talojen piipuista nousi savu verkkaan. Joku oli laittanut juuri uuniin puita.

"Villa Tammekann on oivallinen ympäristö uusien ideoiden kehittämiseen, löydösten pohtimiseen ja jopa tieteellisten läpimurtojen tekemiseen. Aamiaispöydässä käytiin usein poikkitieteellisiä ja innostavia keskusteluja."